

Bijlagen rapport Versnellen energietransitie:

Hoe de provincie gemeenten in
Noord-Holland ondersteunt

*Overzicht in ondersteuning, inzicht in waardering
en suggesties voor de toekomst*

Bijlagen adviesrapport

31 januari 2023

Inhoud

Inhoud	3
1 Geraadpleegde organisaties en personen	4
2 Overzicht van provinciale ET ondersteuning aan gemeenten.....	8
3 Enquêtevragen	10
4 Enquêteresultaten.....	12
5 Leidraad verdiepende interviews.....	28
6 Hoofdpunten/resultaten verdiepende interviews.....	29
7 Resultaten Benchmark.....	39

1 Geraadpleegde organisaties en personen

1.1 Overzicht van interne gesprekken

Tijdens de interne inventarisatie voerden we veertien een-op-een gesprekken met als doel om een totaaloverzicht te krijgen van welke ondersteuning de provincie Noord-Holland biedt aan gemeenten rond de energietransitie. We voerden gesprekken met:

#	Naam	Functie
1	Paul Lensink	Programmamanager Energietransitie
2	Marlies van Schie	Plaatsvervangend programmamanager ET
3	Yolande Koot	Coördinator RES
4	Wies Thesingh-van Eijk	Coördinator Energie-Infrastructuur
5	Pim van Herk	Coördinator Warmte
6	Ellen van der Heijden	Coördinator Waterstof
7	Ruben den Uijl	Beleidsadviseur Duurzame Mobiliteit en Logistiek
8	Harold Martina-Martinez	Beleidsadviseur Warmtetransitie
9	Roland Louwman	Plv. Sectormanager REE en Programmamanager Motie 42
10	Bart Wiegman	Regisseur/Verbinder Havens en Economie
11	Martha Klein	Senior Beleidsadviseur Monitoring Energietransitie
12	Lennart van de Knaap	Beleidsadviseur Noordzee en Waterstof
13	Ans Bosch	Subsidieverlener Circulaire Economie en Energietransitie
14	Lara Sijnesael	Trainee bij MRA

1.2 Overzicht van respondenten enquête

De online enquête is uitgezet onder alle Noord-Hollandse gemeenten. Van de 145 aangeschreven ET-collega's bij 44 gemeenten hebben er 29 (regio's en gemeenten) gereageerd. Dit maakt een respons van 20%, hetgeen gemiddeld is voor dergelijk onderzoek.

#	Organisatie	#	Organisatie
1	Schagen	16	Gemeente Haarlemmermeer
2	Beverwijk	17	Zaanstad
3	Stede Broec Enkhuizen en Drechterland (SED	18	Opmeer
4	Oostzaan en Wormerland	19	Medemblik
5	Bloemendaal	20	Schagen
6	Hollands Kroon	21	Zaanstad
7	Heemskerk	22	Hilversum
8	Heemskerk	23	Medemblik
9	Regio Alkmaar / gemeente Dijk en Waard	24	Uithoorn
10	Diemen	25	Gemeente Alkmaar
11	Uithoorn	26	Purmerend /Wormerland
12	Diemen	27	Hoorn
13	Regio Alkmaar	28	Beverwijk
14	Edam-Volendam	29	Regio Gooi en Vechtstreek
15	Hollands Kroon		

1.3 Overzicht van verdiepende interviews

We namen elf verdiepende interviews af met diverse gemeenten, regio's en een tweetal programmabureaus om hun waardering en behoefte op te halen voor provinciale ondersteuning op het gebied van energietransitie.

#	Datum	Kleine gemeente < 30.000 inwoners	Middelgrote gemeente 30.000-80.000 inwoners	Grote gemeente > 80.000 inwoners	Regio Gemeentelijke samenwerking kleinere gemeenten
1	29/11/2022				X
2	7/12/2022	X			
3	7/12/2022	X			
4	8/12/2022				X
5	15/12/2022			X	
6	15/12/2022				X
7	10/1/2023				X
8	11/1/2023		X		
9	16/1/2023			X	
10	16/1/2023				X
11	10/1/2023				X

1.4 Interne klankbordgroep

We organiseerden gedurende het proces vier klankbordgroep overleggen. Deze vonden plaats op 13/10/2022, 14/11/2022, 20/12/2022 en 24/1/2023. Deelnemers waren:

#	Naam	Functie
1	Paul Lensink	Programmamanager Energietransitie
2	Marlies van Schie	Plaatsvervangend programmamanager ET
3	Yolande Koot	Coördinator RES
4	Wies Thesingh-van Eijk	Regionaal verbinder Energie-Infrastructuur
5	Pim van Herk	Coördinator Warmte
6	Ellen van der Heijden	Coördinator Energie-Infrastructuur en Waterstof

2 Overzicht van provinciale ET ondersteuning aan gemeenten

Thema	Type	Aanbod	Meer informatie
Algemeen	Financiële ondersteuning/ subsidie	Programmabureau NHN & NHZ	energieregionhn.nl
		Servicepunt Duurzame Energie (SPDE)	energieregionhz.nl
	Capaciteitsversterking/ advies	Subsidie voor inhuur capaciteit	Subsidieloket provincie Noord-Holland
	Kennisontwikkeling & -deling	Handreikingen, brochures en algemene informatie	Webpagina's per thema
	Data & monitoring	Monitor Omgevingsverordening	noord-holland.tercera-go.nl
Regionale Klimaatmonitor		klimaatmonitor.databank.nl	
RES	Financiële ondersteuning/ subsidie	Zonne-energieleverende parkeerterreinen Noord-Holland	Subsidieloket provincie Noord-Holland
		HIRB+ duurzaamheid Noord-Holland	Subsidieloket provincie Noord-Holland
		HIRB+ ondersteuning toekomstbestendige werklocaties	Subsidieloket provincie Noord-Holland
		Stimulerend energietoezicht bedrijven Noord-Holland	Subsidieloket provincie Noord-Holland
	Capaciteitsversterking/ advies	Regeling ruimtelijke samenhang	noord-holland.nl
		Regeling procesparticipatie	noord-holland.nl
		Regeling meervoudig ruimtegebruik	noord-holland.nl
		Expertpools	RES Uitvoeringsprogramma
		Specifiek advies bij opstellen transitievisie voor kleine gemeenten	RES Uitvoeringsprogramma
	Kennisontwikkeling & -deling	JongRES	energieregionh.nl
		Kennisagenda RES	energieregionh.nl
		Schooldakrevolutie	schooldakrevolutie.nl
	Data & monitoring	RES viewer	Viewer RES Zoekgebieden NH
		Monitor omgevingsvisie	cijfers.noord-holland.nl
		Dashboard Energietransitie	cijfers.noord-holland.nl
Datatool – Zonnedakje		zonnedakje.nl	

Thema	Type	Aanbod	Meer informatie
Warmte	Financiële ondersteuning/ subsidie	Warmtetransitie gebouwde omgeving op wijkniveau	Subsidieloket provincie Noord-Holland
	Capaciteitsversterking/ advies	Gebiedsgerichte vastgoedscan voor coöperaties i.s.m. gemeenten	mratuurzaam.nl
		1-op-1 advies (via Strippenkaart)	servicepuntduurzameenergie.nl
		Specifiek advies bij opstellen transitievisie voor kleine gemeenten	mratuurzaam.nl
		Ondersteuning bij BZK-aanvragen proeftuinen	mratuurzaam.nl
	Kennisontwikkeling & -deling	Kennisessies SPDE	servicepuntduurzameenergie.nl
		Lerend Netwerk in de provincie	servicepuntduurzameenergie.nl
		Serious Game Warmtetransitie	servicepuntduurzameenergie.nl
		Toolkit wijkaanpak	servicepuntduurzameenergie.nl
	Data & monitoring	Transitievisie-Warmtekaart	servicepuntduurzameenergie.nl
		Warmtedataregister	geoapps.noord-holland.nl
		Warmte-Viewer	noord-holland.nl
		Warmtebronnenregister	noord-holland.nl
		Datatool – Doelgroepen energiebesparing in beeld	servicepuntduurzameenergie.nl
		Status Transitievisies Warmte provincie Noord-Holland	servicepuntduurzameenergie.nl
Infrastructuur	Financiële ondersteuning/ subsidie	Regievoering transformatorstations en tracés Noord-Holland	Subsidieloket provincie Noord-Holland
		Subsidie Oplossingen bij Netcongestie Noord-Holland (SON)	Subsidieloket provincie Noord-Holland
	Capaciteitsversterking/ advies	Taskforce Energie-Infrastructuur Noord-Holland	noord-holland.nl
Waterstof	Financiële ondersteuning/ subsidie	Duurzame waterstofprojecten Noord-Holland	Subsidieloket provincie Noord-Holland
	Capaciteitsversterking/ advies	Regiodeal Maritiem Cluster Kop	waterstofnhn.nl
	Kennisontwikkeling & -deling	Maritime Emerging Technologies Innovation Park (METIP)	metip.nl

3 Enquêtevragen

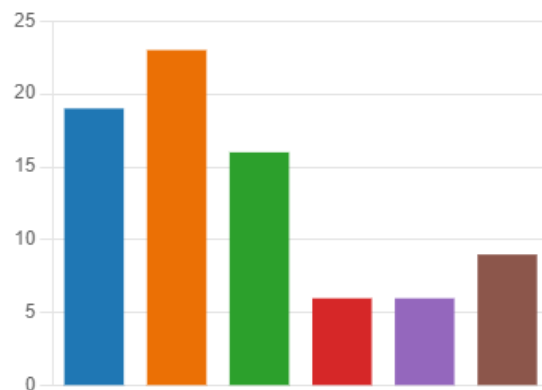
#	Algemeen
1	Welke gemeente vertegenwoordigt u?
2	Wat is uw functie?
3	Op welk(e) thema(s) binnen de energietransitie bent u werkzaam?
#	Bekendheid met vormen van energietransitie ondersteuning
4	Kent u de onderstaande vormen van ondersteuning? (nb: dit is een selectie van de diverse instrumenten/regelingen)
5	Van welke provinciale regelingen/vormen van ondersteuning rond energietransitie maakt uw gemeente/u gebruik?
#	Vindbaarheid
6	Zijn de regelingen/diverse vormen van ondersteuning op het gebied van energietransitie makkelijk te vinden?
7	Wat zou u zelf beter kunnen doen om de provinciale ondersteuning rond energietransitie te vinden?
8	Wat kan de provincie doen om de diverse regelingen en instrumenten op het gebied van energietransitie vindbaarder te maken?
#	Inhoud
9	Wat zijn de meest belangrijke onderwerpen voor uw gemeente op het gebied van energietransitie in de komende jaren?
10	Zijn er inhoudelijk energietransitie thema's waar de provincie meer op moet inzetten?
#	Waardering
11	Kunt u een voorbeeld geven wanneer de provincie boven verwachting presteerde rond het bieden van ondersteuning op het gebied van de energietransitie?
12	Kunt u een voorbeeld geven wanneer u meer had verwacht/verlangt van de provincie rond het bieden van ondersteuning op het gebied van de energietransitie?
13	Welk rapportcijfer geeft u de Provincie Noord-Holland voor het bieden van ondersteuning op het gebied van de RES?
14	Welk rapportcijfer geeft u de Provincie Noord-Holland voor het bieden van ondersteuning op het gebied van de warmte (en energiebesparing)?
15	Welk rapportcijfer geeft u de Provincie Noord-Holland voor het bieden van ondersteuning op het gebied van energie-infrastructuur?

16	Welk rapportcijfer geeft u de Provincie Noord-Holland voor het bieden van ondersteuning op het gebied van waterstof?
17	Welk rapportcijfer geeft u de Provincie Noord-Holland voor het bieden van ondersteuning op het gebied van duurzame mobiliteit?
18	Welk rapportcijfer geeft u de Provincie Noord-Holland voor het bieden van ondersteuning op het gebied van de energietransitie?
19	Hoe kan de provincie de ondersteuning rond energietransitie verbeteren?
20	Wat wilt u ons verder nog meegeven?

4 Enquêteresultaten

3. Op welk(e) thema(s) binnen de energietransitie bent u werkzaam?

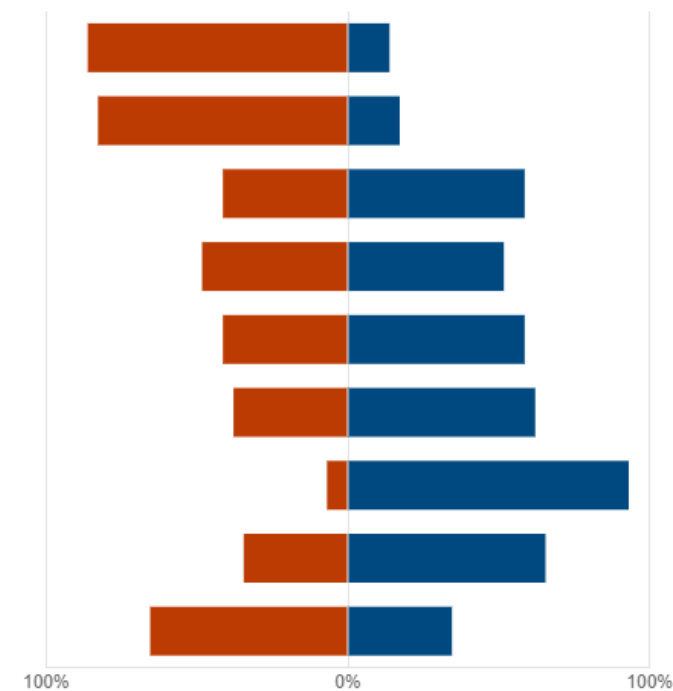
[Meer details](#)

4. Kent u de onderstaande vormen van ondersteuning? (nb: dit is een selectie van de diverse instrumenten/regelingen)

[Meer details](#)

■ Ja ■ Nee

#	Van welke provinciale regelingen/vormen van ondersteuning rond energietransitie maakt uw gemeente/u gebruik?
1	* Regionaal Energiebesparingsprogramma 2019-2022 * Taskforce Energie-Infrastructuur * SPDE * ONHN
2	regeling regievoering transformatorstations; ondersteuning IJmond-gemeenten;
3	Ondersteuning RES door Haskoning in beleidskaders en voor een Wijk Uitvoeringsplan. Verder subsidie in handhaving bedrijven op verduurzaming
4	Regievoering transformatorstations en tracés Servicepunt Duurzame Energie
6	De subsidie met betrekking tot het provinciale energiebesparingsakkoord De subsidie van het REP (2018-2022) regionale energiebesparingsprogramma (gericht op verduurzaming particulieren)
6	Taskforce energie-infrastructuur, RES, Energiebespaarsakkoord Noord-Hollandse Bedrijven, Convenant Waterstof in zware mobiliteit, en vast nog wel meer
7	MRA-E
8	SPDE, Taskforce Energie-infra
9	Regio Alkmaar maakt gebruik van verschillende regelingen van de RES. Regeling bestuurlijke samenwerking (ihkv opstellen economische agenda NHN)
10	Ik heb dit niet breed geïnventariseerd. Waar ik van weet / van gebruik maak: Subsidie A-AM verduurzaming koopwoningen (REP1) Subsidie Energiebesparingsakkoord NH bedrijven Servicepunt Energie Programmabureau RES
11	RES
12	Geen
13	.
14	uitvoeringsregeling warmtetransitie Stimulering energiebesparings bij NH bedrijven REP 2019
15	REP, SPDE, de aangevinkte gegevensvoorzieningen

16	REP-regeling, SPDE, Energiebesparingsakkoord, RES ondersteuning
17	MRA-E elektrisch
18	geen idee
19	Hele verschillende zoals diverse subsidieregeling, ondersteuning door servicepunt DE, ondersteuning door RES-NHN, maar ook door collega's van de provincie. Ondersteuning vanuit de Taskforce.
20	Als jullie een lijst hadden gemaakt had ik ze aangeklikt
21	Regievoering transformatorstations en tracés
22	Servicepunt duurzame energie, regeling voor warmtetransitie gebouwde omgeving, HIRB+ bedrijventerreinen, regeling zonneleverende parkeerterreinen
23	SPDE Regionaal energiebesparingsprogramma particuliere bestaande bouw 2018-2022, regio Westfriesland.
24	in voorbereiding: subsidie ikv NH Energiebesparingsakkoord bedrijven; de RREW en opvolger;
25	Servicepunt, taskforce, ambtelijke advies
26	Subsidieregeling NH
27	Servicepunt DE Taskforce Energie-infrastructuur RES
28	SPDE, Hirb (via ODII) MRA-E (is in mijn ogen niet de provincie) subsidie 3 FTE voor de IJmond
29	spde, Taskforce Energie-Infrastructuur, ondersteuning vanuit RES-programma (financiering onderzoeken en ondersteuning), HIRB, dashboard

6. Zijn de regelingen/diverse vormen van ondersteuning op het gebied van energietransitie makkelijk te vinden?

[Meer details](#)

#	Wat zou u zelf beter kunnen doen om de provinciale ondersteuning rond energietransitie te vinden?
1	Als er een financiële regeling is communiceren wij hier actief over. Zo verspreiden wij info naar: - ondernemersverenigingen - maatschappelijk vastgoed - samenwerkingspartners Maar ook bijeenkomsten / Webinars / nieuwsbrieven worden gedeeld indien deze relevant zijn.
2	weet ik niet. Er zijn genoeg ingangen om iets te vinden.
3	Ik vind de subsidies op zich goed op de website, geen probleem hier.
4	Geen idee
6	geen opmerking
6	Ovderzicht maken met de verschillende regelingen, waarvoor ze gelden, en hoe lang ze gelden
7	Gezien de kleine omvang van de gemeente, ben ik alleen volgend
8	Googlen of contact opnemen met de PNH.
9	Meer tijd nemen om de verschillende regelingen door te nemen. De provinciale ondersteuning in de vorm van menskracht zijn actief aanwezig bij verschillende overleggen (RES NHN, Taskforce Energie-infra)
10	Meer tijd vrijmaken hiervoor
11	Actief kunnen zoeken
12	Meer tijd voor nemen.
14	mijn interesse tonen voor de nieuwsbrief (is die er?) - duurzaamheid@edam-volendam.nl
15	Bookmarks maken naar de verschillende webpagina's. Een lijstje maken van wat er allemaal is, landelijk, provinciaal, regionaal.
17	Er naar zoeken en netwerken met de collega's van Duurzaamheid binnen de gemeente Zaanstad
18	niet op zoek geweest
19	Wellicht wat meer op de site van de provincie kijken.
20	Prima vindbaar
21	Meer tijd besteden om mij hier in te verdiepen.
22	Frequenter de provinciale website raadplegen.

- 23 ik ben nog te kort in dienst om hier over te kunnen zeggen
- 24 ik zou de website van de provincie beter in de gaten kunnen houden, probleem is dat ik daar weinig tijd voor heb. Wat mogelijk zou kunnen werken is een kennismakingsgesprek met het servicepunt.
- 25 Zelf actief uitzoeken
- 26 nvt
- 27 Er bestaan inmiddels veel regelingen en type ondersteuning. Misschien zorgt de overvloed voor onoverzichtelijkheid. Het is mij niet duidelijk hierdoor of ik alles in beeld heb, of dat ik zaken mis.

Wat kan de provincie doen om de diverse regelingen en instrumenten op het gebied van energietransitie vindbaarder te maken?

- 1 Overzicht per doelgroep 1 loket met alle info over rijk/provincie/gemeente:
- woningeigenaar / huurder
- gemeentelijk vastgoed
- maatschappelijk vastgoed / sportverenigingen
- monumenten / stolpen / VvE's / Energie coöperaties etc....
- ...
- 2 Op zich is de informatie voldoende toegankelijk via personen en website
- 3 Wat belangrijk is in subsidieregelingen is dat die bestendiger zijn, nu zie je sommige regelingen zoals subsidie voor verenigingen en maatschappelijke organisaties maar 1 jaar geldig zijn. Dat maakt de beweging die je wilt krijgen nihil.
- 4 Aparte nieuwsbrief energietransitie (maandelijks / per kwartaal)
- 6 Doorgaan op de huidige weg: niets, de provincie ondersteunt en communiceert dit voldoende
- 6 Via een duidelijke kanaal de regelingen communiceren
- 7 weet ik niet
- 8 Op zich gaat er veel goed, want in bepaalde overlegstructuren (RES) worden nieuwe subsidieregelingen en dergelijke uitgelegd. Echter ken ik (als redelijk nieuwe werknemer, januari '22) toch niet alle regelingen. Misschien goed om jaarlijks een webinar oid te organiseren voor alle gemeenten.
- 9 Ik heb hem niet kunnen vinden maar 1 pagina op de site met alle regelingen op een rij ingedeeld naar thema / sector.
- 10 gericht advies geven / spreekuur voor Diemen, eens per half jaar.
- 11 Zou ik niet weten

- 12 Noemen in vergaderingen, uitnodigingen voor vergaderingen en in nieuwsbrieven.
Informatiesessie organiseren digitaal.
- 13 Centraal - kort - eenvoudig overzicht creëren
- 14 duurzaamheid@edam-volendam.nl opnemen in de nieuwsbrief
- 15 Handig overzicht met alles. SPDE doet dat hartstikke goed.
- 16 Eén plek met een overzicht van alle tools en middelen rond de energietransitie. Het SPDE zou dat kunnen zijn, maar voelt nu meer als een consultancy website waarin ze hun eigen diensten 'verkopen' en niet zozeer als een portal naar alles wat de provincie nog meer te bieden heeft.
Daarnaast denk ik dat het handig zou zijn om ieder kwartaal (niet veel vaker in ieder geval) aan alle managers van de gemeente een nieuwsbrief te sturen om te laten weten wat er nieuw is en wat eraan komt. Zij kunnen het wel weer doorzetten naar de juiste personen in de organisatie. Nu kom verschillende informatiestromen gefragmenteerd binnen met daarbij ook de kans dat dingen tussen wal en schip belanden. De vraag om deze enquête in te vullen is daar een typisch voorbeeld van.
- 17 Overzichtelijk op de website plaatsen en webinars aanbieden
- 18 niet op zoek geweest
- 19 Is per onderwerp erg verschillend. Misschien is een ondersteuningswebsite voor gemeenten een idee.
- 20 Prima vindbaar
- 21 Periodiek een overzicht delen van alle regelingen en instrumenten, met op hoofdlijnen waarvoor deze ingezet kunnen worden en door wie, kan via de Taskforces / Versnellingstafels. Proactief wijzen op regelingen en instrumenten door medewerkers in vergaderingen als initiatieven vanuit gemeenten worden gedeeld.
- 22 Webinars organiseren bij nieuwe regelingen dan wel nieuwe vormen van ondersteuning
- 23 ik ben nog te kort in dienst om hier over te kunnen zeggen
- 24 de voorafgaande vraag is of de regelingen/instrumenten voldoende aansluiten bij de behoeften. Bestaande overleggen (zoals RES) gebruiken om regelingen/instrumenten onder de aandacht te brengen.
- 25 Via link op algemene website
- 26 beter op de website zichtbaar maken
- 27 Ik weet niet of dit een taak van de provincie is. Regelingen bestaan niet alleen op provincie niveau. Ook wet een regelgeving passen in dit rijtje. Een verzameling van alle relevante regelingen en wet- en regelgeving zou mij helpen. Landelijk?
- 28 in gesprek gaan met gemeenten
- 29 Er is nu een duidelijke scheiding tussen de ondersteuning vanuit het RES-programma en andere vormen. dat maakt het iets minder overzichtelijk

#	Wat zijn de meest belangrijke onderwerpen voor uw gemeente op het gebied van energietransitie in de komende jaren?
1	- netcongestie - bedrijven aanpak (besparen / verduurzamen) - warmtetransitie - aanpak energiearmoede
2	NZKG en warmtetransitie
3	Gebouwde omgeving verduurzamen is de grootste opgave. Daarnaast is er de transitie van de energievoorziening in de regio die urgent is geworden.
4	- Wijkuitvoeringsplannen - Duurzame opwek (met name zon op dak, parkeerplaatsen, langs infrastructuur) - energie-infrastructuur - Verduurzaming bedrijven(terreinen)
6	de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de elektrificatie van vervoer
6	upgraden elektriciteitsnetwerk, mogelijke grootschalige ontwikkelingen zoals 380kV of VAWOZ, Buitendijks plan (RES zoekgebied), van het aardgas af zonder warmtenet.
7	Van het gas af
8	Warmte, OER, RES.
9	Belangrijkst is oplossen van de netcongestie - onvoldoende capaciteit op het elektriciteitsnet leidt tot vertraging van de energietranistie.
10	Energiearmoede, RES, warmtetransitie, infrastructuur
11	Isoleren, warmtenet, energiecorporatie, duurzame opwek (RES)
12	Onderzoek naar plaatsen windturbines en zonneparken, uitwerking en uitvoering Transitievisie Warmte, uitrol Isolatieprogramma, uitbreiding energie-infrastructuur, energiearmoede
13	energie infrastructuur
14	alle onderwerpen: vraag-opwek-transport-opslag en conversie
15	Op het gebied van warmte: energiearmoede aanpakken, veel bewoners stimuleren/begeleiden om hun woning aan te pakken. Zoeken naar mogelijkheden om ondanks netcongestie flinke stappen te zetten. Zoeken naar kleinschalige collectie oplossingen.
16	warmtetransitie, energie-infra, energiearmoede (afhankelijk van prijsontwikkeling), mobiliteit, transitie irt nieuwbouw.
17	Voldoende stroomcapaciteit, voldoende deskundig personeel en financiële middelen om de transitie vorm te kunnen geven.
18	voldoende netcapaciteit om plannen te kunnen realiseren

- 19 Energietransitie, Energie-infrastructuur, innovaties, warmtetransitie, waterstof en hoe komt alles samen.
- 20 Netcongestie blokkeert initiatieven en provinciale regelgeving vertraagd initiatieven enorm, omdat de provincie teveel wil mee ontwerpen.
- 21 Netcongestie (en impact op economisch klimaat/woningbouw/verduurzamen bedrijven/maatschappelijke voorzieningen), ruimtelijke inpassing versterking e-infra, ruimtelijke claims & veiligheid waterstof.
- 22 Betaalbare, duurzame en bij voorkeur schaalbare toepassing van aardgasvrij.
- 23 - Ontwikkelingen nieuwe energie
 - Nationaal isolatieprogramma, lokale aanpak
 - Onderzoek haalbaarheid warmtenet(ten)
 - Netcongestie
 - Warmtewet
 - Omgevingswet / Wet collectieve warmte
 - WBIG
- 24 -verwarming gebouwde omgeving
 - verzwaring el net
 - versnelling met zon op grote daken
- 25 RES, warmtetransitie, energiebesparing, energie infrastructuur
- 26 versnelling en financiering
- 27 Invulling Wijk uitvoeringsplannen
- 28 energie-infrastructuur (elektriciteit, warmte, waterstof)
 - verduurzaming bestaande woningen en bedrijfsgebouwen
 - verminderen (milieu-)hinder bedrijven
 - verminderen (milieu-)hinder verkeer
 - aanleg en financiering warmtenet
- 29 verduurzaming vastgoed, warmtetransitie, ultra diepe geothermie, realisatie opwek met zon op daken, langs infra en boven parkeerplaatsen, netcongestie

#	Zijn er inhoudelijk energietransitie thema's waar de provincie meer op moet inzetten?
1	netcongestie!
2	nee, het is al teveel om bij te kunnen houden
3	Naar het voorbeeld van de provincie en gemeente Groningen zou in de gebouwde omgeving een kenniscentrum kunnen worden opgezet samen met gemeenten. Voor de energietransitie gebouwde omgeving is veel kennis nodig. De extra mensen zullen er waarschijnlijk niet komen dus is het zaak de bestaande menskracht beter te voorzien van kennis en expertise die je makkelijk kan bereiken.
4	De huidige inzet en het aanbod aan ondersteuning sluit goed aan bij onze agenda
6	Weet ik niet
6	combineren van opgaven de energietransitie heeft invloed op de ruimte (RO), maar ook op de ontwikkeling van bedrijven, woningbouw opgave, mobiliteitsopgave. Het zou goed zijn om hier naar samenhang te zoeken en niet als losse opgaves te benaderen.
7	weet ik niet
8	Ondersteuning bij wijkuitvoeringsplannen
9	Meer strakke regie op duurzame bereikbaarheid (voorheen de RMP). Deze opgave wordt nog te vrijblijvend opgepakt (ook door gemeenten)
10	Ik vind dat de provincie al heel veel aanbiedt
11	energiearmoede
12	Geen idee.
13	nee
14	energieuitwisseling van warmte en koude: 5de generatie warmtekoudenetten.. Inzetten op de implementatie van de standaard en streefwaarden voor woningen en die ook opstellen voor utiliteit.
15	Er gebeurt gelukkig al veel
16	het vraagstuk rond publiek eigenaarschap van warmtenetten
17	Regie op voldoende capaciteit van het stroomnet en het snel vergroten en beter verdelen van deze capaciteit.
18	geen idee
19	Ik vind dat de provincie al veel doet. Provincie kan wel helpen om tot een visie te komen, hoe komt alles samen en tot welke keuzes leidt dit? Gaat dus over opwek energie, waterstof, verduurzaming gebouwde omgeving, energie-infrastructuur: tot welke kansen leidt dit, en tot welke risico's en hoe gaan we hiermee om.

20	Zon op daken en energie opslag
21	Slimme netoplossingen, bijbehorende handelingsperspectieven voor gemeenten.
22	De overheid dient zo simpel mogelijk de energietransitie voor de bestaande bouw aardgasvrij te gaan maken.
23	ik ben nog te kort in dienst om hier over te kunnen zeggen
24	persoonlijk vind ik dat er te weinig aandacht is voor: -de rol van groen gas in de energietransitie en -hoe de productie van groen gas te stimuleren
25	Energiebesparing, warmtenetten
26	ja compleet pakket
27	Wijk uitvoeringsplannen in de praktijk. Hoe krijg je dit efficiënt in uitvoering met beperkte capaciteit
28	breed overleg met alle stakeholders over Tata, conform aanbieding WesselinkvanZijst vergelijkbaar breed overleg over andere onderwerpen wegnemen van belemmeringen voor woningbouw verlagen snelheid A22 verbeteren Velser traverse
29	Meer onderzoek naar mogelijkheden voor (ultra diepe) geothermie (nu nog te weinig data). Zon op grote daken. Belangrijke bron van duurzame energie in de RES. Wellicht toewerken naar een verplichting, ook op bestaande daken en niet afhankelijk van de terugverdientijd. zon langs infra (provinciale wegen) meer sturende rol gaan vervullen om te zorgen dat de doelstellingen ook daadwerkelijk worden gehaald

#	Kunt u een voorbeeld geven wanneer de provincie boven verwachting presteerde rond het bieden van ondersteuning op het gebied van de energietransitie?
1	SPDE is goed ingericht om vanuit de vraag te ondersteunen bij het zoeken naar antwoorden.
2	RES procesaanpak
3	Wat ik een goed initiatief vindt is de concept Energievisie voor de provincie waar nu een consultatieronde voor loopt. Inhoudelijk geeft dit een goede doorkijk naar de toekomst.
4	ondersteuning RES
6	Begeleiding van het RES-proces

- 6 Toen ze uitgenodigd waren om de concept energievisie toe te lichten aan de inwoners. op 24 november in Middenmeer.
- 7 nee
- 8 Voor de IJmond hebben we een subsidie van 1 miljoen ontvangen om de energietransitie binnen deze regio te versnellen middels 3fte.
- 9 In de ondersteuning rond RES-proces - met name de flexibiliteit in het bijdragen aan de behoefte van de gemeenten tot verdieping van de RES-zoekgebieden.
- 10 PNH is zeer goed betrokken bij wind in de Diemerscheg / het lopende MER onderzoek in Diemen.
En stelt zich zeer constructief op, met goede inhoudelijke input. Korte lijnen.
- 11 nvt
- 12 Aanpak energiekelpunten via taksforce
- 13 over hele lijn goed
- 14 nee
- 15 SPDE
- 16 actief input ophalen over de nieuwe REP-regeling
- 17 Ik ben zeer tevreden over de centrale aanpak en aanbesteding via MRA-E.
- 18 geen idee
- 19 Ik ben erg blij met de inzet van de provincie vanuit het team RO en duurzaamheid voor het project Wieringerhoek.
- 20 ik vind de taskforce heel goed benaderbaar.
- 21 Oppakken pilot voor versnellingstafel
- 22 De inzet van het service punt duurzame energie m.b.t. geothermie (Sanne de Boer).
- 23 ik ben nog te kort in dienst om hier over te kunnen zeggen
- 24 daarvoor werk ik nog te kort bij de gemeente
- 25 RES, taskforce
- 26 provincie is toch meer op afstand en adviserend dan betrokken
- 27 Servicepunt is een zeer kundig kennisorgaan. Top
- 28 nee
- 29 Financiering onderzoek en ondersteuning tbv de RES.
SPDE biedt goede ondersteuning

#	Kunt u een voorbeeld geven wanneer u meer had verwacht/verlangt van de provincie rond het bieden van ondersteuning op het gebied van de energietransitie?
1	Teleurgesteld in de Taskforce. Nog steeds geen hulp ontvangen, ondanks de vele pogingen en gesprekken en memo's die ik heb overhandigd rondom Kolksluis 't Zand in Schagen.
2	NZKG is intensief vanuit het platform zelf en door de projecten die er uit voortvloeien. Voor het TenneT station in Wijk aan Zee kregen wij ondersteuning. Voor het waterstofnetwerk bestaat geen regeling. Het werk voor de gemeente is vergelijkbaar.
3	Zoals ik eerder schreef bij subsidie programma's; als je kiest voor 1 jaar subsidie heeft dit geen effect, zorg voor bestendigheid en beweging en als die komt kan je denken aan afbouwen van subsidie. Een goed voorbeeld is de salderingsregeling zonnepanelen. In 2013 gestart en nu loopt NL voor in Europa. Het afbouwen kan beginnen...
4	Verkenning en vormen warmteregio's
6	Eigenlijk niet
6	samenhang tussen opgaves en afstemming ambtelijk vs bestuurlijk
7	nee
8	De regeling meervoudig ruimtegebruik gaat voor onze gemeente niet op. Op een gegeven moment mochten we de werkzaamheden van Royal Haskoning breder interpreteren, maar eigenlijk kwam daar alsnog niks uit. Wij hebben bijvoorbeeld concreet hulp nodig met solar carports.
9	Van de provincie had ik een constructieve langdurige bijdrage voor de exploitatiekosten aan de ROM voor regio NHN (STAK) verwacht. Deze bijdrage wordt de komende jaren afgebouwd. Er zijn geen garanties dat de provincie vanaf 2024 ook bijdraagt.
10	Er zijn warmteregio's gevormd in het kader van de RSW. Diemen is onderdeel van het gebied rond de Diemercentrale. Daar hebben we een keer mee vergaderd en toen werd het erg stil. Dat is mijn indruk. Maar helemaal zeker weet ik het niet omdat andere collega's nu het warmte dossier hebben opgepakt.
11	nvt
12	Nee
13	over hele lijn goed
14	goede inhoudelijke ondersteuning gekregen bij aanvraag uitvoeringsregeling warmtetransitie
15	-
16	Datacenterbeleid: niet opleggen aan gemeenten dat zij extra beleidsregels moeten opstellen maar daar eigen verantwoordelijkheid in pakken.
17	zie eerdere antwoorden. Regie op capaciteit stroomnet.
18	geen idee
19	Structuur aanbrengen in de governance energie-infrastructuur.

- 20** De bereidheid om RO kaders te stellen ipv obv initiatieven te reageren
- 21** Verzoek aan provincie om bij te dragen slimme netoplossing Molletjesveer/Noorderveld, waarbij private partijen en gemeente bijdroegen aan haalbaarheidsstudie en provincie niet meer deed dan verwijzen naar toekomstige subsidie. En toen deze openging bleek dat gemeente niet in aanmerking kwamen en de regeling direct overschreden bleek. Erg passieve rol, terwijl het initiatief wel door provincie als voorbeeld om te volgen in verschillende vergaderingen en rapportages werd opgevoerd.
- 22** nvt
- 23** ik ben nog te kort in dienst om hier over te kunnen zeggen
- 24** daarvoor werk ik nog te kort bij de gemeente
- 25** nee
- 26** Op moment dat er een stuurgroep wordt gevormd wil de Provincie alleen adviserend rol spelen zonder enige betrokkenheid of commitment
- 27** Ik mis concretisering van de visie.
- 28** eigenlijk op elk gebied
- 29** Thema webinars SPDE blijven vaak inhoudelijk te oppervlakkig.
Meer sturing vanuit de provincie bij de realisatie van de RES (mn. via de bestuurlijke lijn)

	Gemiddelde beoordeling (rapportcijfer)	Gemiddelde beoordeling (na correctie enkel respondenten meenemen die over dat thema gaan)
Welk rapportcijfer geeft u de Provincie Noord-Holland voor het bieden van ondersteuning op het gebied van de RES?	7,25	7,68
Welk rapportcijfer geeft u de Provincie Noord-Holland voor het bieden van ondersteuning op het gebied van de warmte (en energiebesparing)?	6,60	6,67
Welk rapportcijfer geeft u de Provincie Noord-Holland voor het bieden van ondersteuning op het gebied van energie-infrastructuur?	6,80	6,95
Welk rapportcijfer geeft u de Provincie Noord-Holland voor het bieden van ondersteuning op het gebied van waterstof?	5,52	5,57

Welk rapportcijfer geeft u de Provincie Noord-Holland voor het bieden van ondersteuning op het gebied van duurzame mobiliteit?	6,00	6,00
Welk rapportcijfer geeft u de Provincie Noord-Holland voor het bieden van ondersteuning op het gebied van de energietransitie?	6,69	6,89

#	Hoe kan de provincie de ondersteuning rond energietransitie verbeteren?
2	zie vraag 10
3	Bijvoorbeeld door het opzetten van een kenniscentrum voor ambtenaren naar model van Groningen
6	Meer overzicht creëren. bijvoorbeeld met een agenda, welke bijeenkomst is wanneer en voor wie. Stukken voor deze bijeenkomst ook direct toevoegen. Wat staat er in de planning, qua ontwikkelingen.
7	onderscheid maken tussen kleine en grote gemeenten, stedelijke en landelijke omgeving
8	Webinars organiseren met mogelijkheden op het gebied van subsidies en andere regelingen.
9	De vragen 14, 16, 17 en 18 kan ik niet beantwoorden. Aangezien er geen knop met 'weet niet' aan te klikken is, heb ik maar een middencijfer 6 gegeven. Deze kunnen uit de resultaten gehaald worden.
10	eerder al aangegeven
12	Geen suggesties (sorry)
16	Probeer niet alles vast te regelen maar biedt flexibiliteit - opgaven en behoeftes zijn overal net anders. Door het plat te slaan wordt het voor iedereen net niets. De nieuwe REP regeling is daar al een beter voorbeeld van.
17	Meer Sturing en Regie. Meer financiën beschikbaar stellen. Meer samenwerken/netwerken, coaches en taskforces instellen.
18	geen idee
19	Duurzame mobiliteit is in mijn ogen een ondergeschoven kindje.
20	De informatie verspreiding gaat veel via mail. Dat zijn heel veel Mb's (energie) omdat iedereen dat zelf archiveert. Maak een centrale plek en stuur een link naar belanghebbenden.
21	Meer ruimte om echt concreet bijdrage te leveren aan duurzame projecten en ontwikkelingen als daar concrete vraag naar is voor hulp. De rol van de provincie blijft sterk hangen in maken plannen, vergaderstructuren en agenderen knelpunten.

22	Meer informatie via webinars en deze via de website zichtbaar te maken
23	ik ben nog te kort in dienst om hier over te kunnen zeggen
24	er zijn tamelijk veel regionale overleggen over de energietransitie; overleggen met veel overlap. Voor kleine gemeentes erg moeilijk om al die overleggen te participeren naast alle 'gewone' werkzaamheden. herstructureren?
25	Kennisbijeenkomsten, bovenlokale warmtenetten
26	meer commitment en betrokkenheid maar ook bestuurlijke invulling
27	Meer richting praktijk werken. De visie geeft te weinig houvast om uit te voeren
28	ga in gesprek met gemeenten
29	zie bovenstaande antwoorden

#	Wat wilt u ons verder nog meegeven?
4	Antwoorden op vraag 16 en 17 graag beschouwen als geen antwoord. Hier heb ik namelijk geen ervaring mee en dus geen zicht op.
5	Een windregisseur die langs gaat bij gemeentes kan helpen en kennis kan aandragen en verbinden. Mijn indruk is dat veel gemeentes op dit vlak toch weinig kennis hebben.
6	Vraag 15 en 17 heb ik een 5 gegeven omdat ik niet te maken heb met deze onderwerpen.
7	n.v.t.
8	Vraag 16 t/m 18 weet ik niet, daarom heb ik een 7 ingevuld. Bijzonder dat je de vraag niet open kunt laten.
9	Ik ben blij met de rol die de provincie inneemt als meedenkend partner in de verschillende opgaven.
10	prima zo
11	nvt
12	Goede actie om dit onderzoek te doen.
14	nee
15	Beetje lastig voor me om de laatste vragen van de enquête in te vullen, omdat ik vooral een beeld heb van de warmtetransitie
18	de overheid hinkt op twee gedachten, aan de ene kant denken we door hogere energiebelasting op gas het gebruik te beperken en door beprijzen van parkeren of spitsheffing de mobiliteit te kunnen beïnvloeden, aan de andere kant geeft de overheid steun als de energieprijzen stijgen.
19	Nu niets.

20	Bij de vragen over rapportcijfers had weet niet/ geen mening. geholpen.
21	De vele vergaderingen (RES XXL, Taskforce, versnellingstafels, Bestuursplatform NZKG, etc.) kosten veel tijd, terwijl juist capaciteit een grote beperking is om met de opgave aan de slag te gaan. Zorg dat de beperkt beschikbare tijd van gemeentemedewerkers echt efficiënt wordt benut. Veel initiatieven willen hun eigen afstemmingstafel en werksessies, ook vanuit externe adviseurs bij provincie.
24	voor nu niet.
25	Ik ervaar de ambtelijke ondersteuning als waardevol en prettig
26	Meer uitstraling belanghebbende gemeentes
28	veel sterkte!

5 Leidraad verdiepende interviews

Onderstaande gespreksthema's en vragen dienden als leidraad voor de semigestructureerd interviews. De volgorde waarin de vragen werden gesteld was flexibel en de respondenten konden volledig vrij antwoorden. Ook konden wij als interviewer doorvragen op antwoorden. Het doel van de verdiepende interviews was om inzicht te krijgen in hoe (met name de kleinere) gemeenten de huidige provinciale energietransitie waarderen en welke verbeteringen mogelijk zijn.

#	Categorie	Vragen
1	Context	Kunt u wat meer vertellen over uw functie? Kunt u wat meer vertellen over welke thema's binnen de Energietransitie u werkzaam bent? Kunt u een inschatting maken van hoeveel FTE werkt aan ET binnen uw gemeente?
2	Bekendheid met ondersteuning	Met welke regelingen/vormen van ondersteuning rond ET bent u bekend? Van welke provinciale regelingen/vormen van ondersteuning rond ET maakt uw gemeente/u gebruik? Hoe blijft u op de hoogte van de provinciale ondersteuning op het gebied van de energietransitie?
3	Vindbaarheid en gebruiksgemak	Zijn de regelingen/diverse vormen van ET ondersteuning makkelijk te vinden? Wat kan de provincie doen om de provinciale ondersteuning rond ET makkelijker te maken? Wat zou de provincie kunnen doen om het gebruiksgemak te vergroten? Wat kan de provincie doen om meer impact te maken met ondersteuning van gemeenten op het gebied van de ET? Weet u de diverse beleidsadviseurs ET van de provincie gemakkelijk te vinden?/weet u bij wie u terecht kunt voor uw ET vragen?
4	Inhoud	Is de ondersteuning die de provincie op het gebied van de ET biedt inhoudelijk waar u/uw gemeente behoefte aan heeft? Wat zijn de meest belangrijke onderwerpen voor uw gemeente op het gebied van energietransitie (in de komende jaren)? Zijn er inhoudelijk ET thema's waar de provincie meer op moet inzetten? Zijn er inhoudelijk ET thema's waar de provincie minder op moet inzetten?
6	Waardering	Hoe waardeert u de ondersteuning die de provincie biedt op het gebied van de ET? (+ specifieke follow up op antwoord vraag 2B) Hoe kan de provincie de ondersteuning aan gemeenten op het gebied van de ET verbeteren? Waar moet de provincie op het gebied van ET morgen mee beginnen? Waar moet de provincie op het gebied van ET morgen mee stoppen?
6	Rollen en verwachting	Hoe ervaart u de rol van de provincie op het gebied van de ET? Wat verwacht u van de provincie op het gebied van de ET? Gaat dit in de toekomst veranderen? Wanneer vind u dat de provincie ondersteuning op het gebied van de ET goed heeft georganiseerd?
7	Overig	Wilt u verder nog iets kwijt over het thema provinciale ondersteuning aan gemeenten rond energietransitie/in het kader van dit onderzoek?

6 Hoofdpunten/resultaten verdiepende interviews

6.1 Interview 1

Algemeen	- De regio Noord-Holland Noord is in 2050 energieneutraal en in 2030 is er minimaal 49% minder CO2 uitstoot. Dat zijn ambitieuze doelen! Het is mijn opdracht om samen met alle betrokken partijen (overheden, inwoners, ondernemers, groene partijen, woningbouwcoöperaties, energiecoöperaties, netwerkpartijen en andere marktpartijen) een plan te smeden hoe we deze doelen gaan behalen. - Als RES coördinator een gedetacheerde en onafhankelijke rol
Bekendheid en vindbaarheid	- Ik heb geen compleet overzicht. Ik weet van Servicepunt duurzame energie. Duurzame bedrijfsterreinen (nog niet voldoende,) Kennissessies organiseer ik zelf. Slimme energieoplossingen task force. Veel projecten kunnen ook niet binnen de RES. - Overall zijn alle regelingen voor gemeenten niet goed vindbaar. De provincie mag het steeds meer presenteren of aanbieden.
Waardering	Gemeenten waarderen de ondersteuning zeker. De gemeente redt het niet alleen. Dat besef daalt in.
Concrete suggesties voor verbetering	- Gemeentebesturen hebben veel werk op hun bord. Je kunt het ze niet makkelijk genoeg maken. Stap net uit lunchsessie. Dan pikken ze eruit wat voor hun van toepassing is. Laagdrempelige manier om regelingen onder de aandacht te brengen. - Inhoudelijk meer focus op wat thema's: - In NHN is vraag rond netcongestie mega. Dat het nu niet toereikend is. Taskforce is groeiend. overbelast team. kan me voorstellen dat er meer nodig is. Stimuleringsregelingen. Zijn er, maar meteen overvraagd als ze de lucht ingaan. - Warmte: heb ik minder zicht op. Van de zijlijn denk ik: wat een opgave. De warmtetransitie en de snelheid waarmee dat nu gaat. Kan me voorstellen dat daar hulp nodig is. Ook vanuit het Rijk. Kan niet inschatten of het gemeentes goed bereikt en voldoende ontzorgt. - We gaan de website RES ombouwen voor energie (ook warmte, infra en elektra). Daar kun je beter naar verwijzen en ontsluiten. Wij kunnen, als we omgevingsbewust zijn, maatwerk bieden. - Waar morgen mee beginnen? - versoepelen van regelgeving. Bijzonder provinciaal landschap staat , volgens veel gemeenten, in de weg voor duurzame energieopwek. Of ik ermee eens ben is een tweede. Provincie is goed in de samenwerking. - windaanjager. Expertise op het gebied van wind. En naast gemeenten staan met windzoekgebieden. - gemeente redt het niet alleen. Dat besef daalt in en onvermogen om het alleen te doen met de arbeidsmarkt, stijgende prijzen etc. vraagstukken zijn heel groot. Onoverzichtelijk. Meer gezamenlijk doen ligt er voor de hand.. Meer samenwerken regionaal is enorm ingewikkeld. - We hebben een jaar gedaan over startnotitie RES. Zoiets kun je ook doen voor klimaattaken. De CO2 impactanalyse laat zien dat we er niet komen. Iedereen moet in dezelfde stand staan. Laten indalen van besef. Er zijn grote taken: RES, warmte. Ik zou willen dat gemeenten klimaatgelden omzetten in vacatures.

6.2 Interview 2

Algemeen	- Onze gemeente valt buiten veel onderwerpen van ET. Geen warmtebronnen voor collectieve warmte, vooralsnog geen mogelijkheden voor geothermie. Politiek geen draagvlak voor windmolens of zon op land. Geen snelwegen. Onze focus ligt vooral op zon op daken. - Te weinig capaciteit om alles op te pakken. In 2023 2FTE extra werven. Lastig vanwege krapte op de arbeidsmarkt. Ook Rijks-klimaatgelden voor gebruiken.
Bekendheid en vindbaarheid	- Bekend met diverse vormen van ondersteuning. Algemene strekking: er zijn veel informatiemails en bijeenkomsten. Wij hebben geen capaciteit en geen tijd om het allemaal op te pakken. Wens: iemand die zich inzet voor de warmtetransitie. - Servicepunt duurzame energie. Alleen daarop is zoveel te vinden. Ik kan het niet overzien - REB subsidie. Ook opwek op solar carports en grote daken
Waardering	- Waarderen de ondersteuning die de provincie biedt. Inhoudelijk missen ze ook geen thema's. Fijn dat de mensen van de provincie goed te bereiken zijn. RES coördinatoren zijn kanjers. - Wel is het erg veel en mist er overzicht. 'Nu krijg ik zoveel informatie. Het is teveel. Ik kan er geen gebruik van maken. 'Je kunt wel subsidies in het leven roepen, maar als je geen handjes hebt om het uit te voeren dan heb je er vrij weinig aan. 'In de RES regio heb je ook sub regio's . Als je wilt kun je je hele leven stoppen in samenwerkingsoverleggen.
Concrete suggesties voor verbetering	- Voor ons is een cursus hoe doe je een doelgroepenanalyse energiearmoede niet heel zinvol. Liever hebben we iemand die het voor ons doet. Zodat we een plan hebben. - De aanpak MRAe (als gemeente aansluiten bij laadpalenkaart, snelladen etc.) is een goed concept. Er zit een organisatie achter die de kar trekt en gemeenten ontzorgt. Dat zou je voor meer thema's kunnen doen. Bijv. zon op daken. Tip om mee te geven: doe een paar concrete dingen waar je echt mee kan helpen in plaats van losse regelingen. - Data: nu sluiten veel gemeenten een abonnement af voor energiedashboard. Dat moet efficiënter kunnen. Behoeftte aan één database. Liever makkelijk en handzaam dan veel detailopties. - Koppen bij elkaar in de kopgemeenten. Provincie biedt veel kansen maar zouden meer moeten aanjagen. De provincie kan nog meer helpen met ontzorgen. Bijv. aanpak smalle carports. Zon op daken. Al tig keer besproken in kopoverleg. Lukt maar niet om er met elkaar uitvoering aan te geven. Alle gemeenten hebben geld gekregen. Waarom niet samen 1 poule en 1 aanpak uitrollen? Projectleider die meerdere gemeenten tot dienst is en ontzorgt. Aan gemeente om te kiezen of wel of niet wil aanhaken. Rondreizende infoavond. - We blijven nu ook hangen in plannen, en cijfertjes. Kijken hoe we gezamenlijk meer in de doe stand kunnen komen. In plaats van de praat stand. Die urgentie mis ik bij de provincie.

6.3 Interview 3

Algemeen	- Inmiddels 7 mensen die werken aan energietransitie (waarvan een aantal ingehuurd). Voor warmtetransitie hebben we twee mensen, ook iemand voor energie-infra. Zelf werk ik aan zoekgebieden voor wind en zon. Wind op grote daken en energiearmoede. - We kunnen niet achterblijven bij. Amsterdam
Bekendheid en vindbaarheid	- Goed aangehaakt door de RES . RES gaat niet alleen over opwek, ook over infra en warmte. Ik zit zelf niet in de werkgroep RES, maar krijg ook de stukken. Er zijn vaak RES bijeenkomsten. Daar wordt het aanbod van de provincie toegelicht. - Diemen maakt gebruik van diverse subsidieregelingen en ook is het doorlopend contact met provincieambtenaren belangrijk

	• O.a. gebruik gemaakt van. Ondersteuning RES2021. mooi rapport door Tauw laten opstellen (bekostigd onderzoek door RES). Servicepunt duurzame energie. – • Aanbod weet ik goed te vinden. Bedrijventerreinen krijgen we ook ondersteuning. Er is nu een bureau ingehuurd in onze gemeente, wat echt helpt voor energiebesparing voor bedrijven. Daar moet ook versnelling komen. energiebesparingsverplichting
Waardering	• Allemaal fijne dingen die we zeker waarderen. Ik vind dat er echt al ontzettend veel is. Ondersteuning vanuit programmabureau RES is echt fantastisch. Allerlei collegevoorstellen werden voorgekookt en raadsbrieven en informatiebrieven. Ze denken aan heel veel. Het is ook aan ons, aan gemeenten, om gebruik te maken van het aanbod.
Concrete suggesties voor verbetering	• Spreekuur is handig. Er zijn best wel veel regelingen. Het is allemaal niet te volgen. Gesprek waarmee je met specialist van een provincie een uurtje kan praten. Dan weet je vast wel meer. Ik ga echt niet maandelijks op de site van de provincie kijken wat er is. Geen tijd voor. • Voor mij werkt het goed dat ik persoonlijk contact heb met iemand die ook weet wat er in Diemen speelt. De provincie is een complexe partner. Partij die ons ondersteunt met trajecten. Ook trajecten trekt en ons helpt met subsidies. Dat is een fijne kant. • De provincie is ook van de omgevingsverordening en de regels en bevoegd gezag. Daartussen zit een enorm spanningsveld. Daarom is het fijn dat je iemand hebt die je laveert. Je wilt dat iemand de grenzen opzoekt en meedenkt wat er wel kan binnen de regels. • We hebben een hele nauwe samenwerking nodig met de provincie als we iets met wind willen in Diemen. Amsterdam, Gooische meren en Diemen. Moeilijk spel/ PNH kan als bevoegd gezag een grotere rol spelen. Die rol wordt al gepakt. Maar het is nu meer reactief dan pro-actief. Kan wat pro-actiever. Kennis NNN bij provincie. Als wij nu stappen zetten. Hoever kunnen we gaan bij afsnoepen aan stukjes NNN gebied? Fijn als de wind-kwartiermaker dat dan intern bespreekt en er dan duidelijkheid over geeft. Als er geen optie is om aan NNN gebieden te komen. Wat zijn we dan mee bezig met wind in Diemen? • Ik zat vanmorgen in een meeting over ET infrastructuur. Is provincie hard mee bezig met de taskforce energie-infra. Ik vind het heel goed dat de provincie en Liander en Tenet het voortouw nemen. Er moet heel snel heel veel gebeuren. Als we dat verdelen onder gemeenten, dan wordt het niks. Dit is een hoog technische opgave. Tegelijkertijd moet je gemeenten aanhaken. Gaan we bedrijventerrein x eerst afschakelen en anders woonwijk Y? Met de ET als we dat te democratisch doen dan schiet het niet op. Ik vind het goed als het ligt bij de provincie. Provincie is zoekende. Hoever kunnen ze gaan? Wat mij betreft ver. Ik ben maar een simpele beleidsadviseur. • We denken nog te vrijblijvend na over de ET. Analogie met de deltawerken is heel goed. NL beschermen tegen het water en de stormvloed. Hebben we ook een instantie voor ingericht die vergaande autonomie heeft om dat te regelen. Moet ook voor ET. • Meer steun op het gebied van windenergie. We voelen ons soms in de steek gelaten. Moreel gezag ontbreekt van Rijk en provincie. Iemand moet opstaan en zeggen: dit hebben we echt nodig! Waarom doen we niet een gezamenlijke campagne om mensen te overtuigen dat het echt nodig is wat we doen. Ik hoor zoveel waarom vragen uit de maatschappij. • MER traject om zoekgebieden windenergie te onderzoeken. Het is complex. Kost veel capaciteit. Kost veel geld. 1 ton. Waar zijn we mee begonnen? We hadden het met de energieregio kunnen doen. Op een objectieve manier kijken naar de regio. Gaat misschien gebeuren. RES 2.0. MER onderzoek op regioniveau.

6.4 Interview 4

Algemeen	• Momenteel één persoon (0.88 FTE) die zich volledig bezighoudt met alle duurzaamheidsthema's (RES, klimaatadaptatie, energie-infra, gebouwde omgeving, energiearmoede etc.). Wel werken meerdere collega's aan energie-infra. Er is te weinig capaciteit bij de gemeente om alles op te pakken rond ET. • In onze gemeente werken we aan de zonnelader in aanvulling op de RES. Ambitie van vorig college: zonnevelden. Huidig college zit er anders in. Waar wegen dwars op de A7 staan, of waar grote bedrijfshallen liggen nabij de A7 zijn aanvullende zoekgebieden op de RES. Dit proces start in 2023.
Bekendheid en vindbaarheid	• Ik ben bekend met veel van de typen van ondersteuning. Ik zorg dat ik de nieuwsbrief van de provincie ontvang en door het bijwonen van Webinars blijf ik ook op de hoogte van nieuwe vormen van ondersteuning. Wel nog onbekend met warmtetransitie ondersteuning. Wel ken ik het servicepunt duurzame energie. • RES heeft verschillende handreikingen gemaakt. Hier hebben wij nog geen gebruik van gemaakt. Wel fijn dat de provincie die aanbiedt. • Recent een aanvraag gedaan voor subsidieregeling rond energie-infra. Tracés en onderstations. Het moet nog blijken of we hem toegekend krijgen, maar de aanvraagprocedure viel mee (qua moeilijkheid en tijdsduur). Volgend jaar doen we eenzelfde indiening voor een van de andere gemeentes in de regio. • Solardak. Zonnepanelen op schooldaken versnellen in de regio. We maken gebruik van zonnedakje. • De participatiecoalitie. Zon op carports een haalbaarheidsonderzoek. Ondersteuning via de RES. • Microturbines in de regio. Beleid is daarvoor gemaakt. De gemeente heeft contact met de provincie.
Waardering	• Over gehele linie goed. • Handreikingen vind ik heel praktisch. Ook provinciaal beleid en je krijgt handvatten om dat lokaal te vertalen. • Webinars SDE zijn informatief en handig. Probeer ik vaak bij te wonen. • Goed dat op verschillende manieren gemeenten en andere stakeholders worden betrokken. Niet alleen via Webinars en nieuwsbrieven. Ook bijv. RES Bustour voor zon langs infra.
Concrete suggesties voor verbetering	• De rol van de provincie is momenteel faciliterend en met een focus op kennisdeling. Hier en daar pakt de provincie een regierol (bijv. bij energie-infra). Ik denk dat de provincie in de toekomst vaker een regierol mag pakken, of ten minste vroegtijdig betrokken moet zijn. Sommige thema's zijn gemeente specifiek. Bijv. Energiearmoede. Geothermie, aquathermie en warmte overstijgen gemeentegrenzen. • Gesprekken over warmteregio's kon beter. Er is een gesprek geweest (met Overmorgen door de provincie) en er zou een tweede gesprek komen. Dat is nooit ingepland. Jammer. Provincie mag meer de regie pakken voor de vorming van warmteregio's/ Ondersteuning in de voor van gesprekken faciliteren, aanjagen, zorgen dat er plannen komen. • Bij zoekgebieden voor wind die op een grens liggen van meerdere gemeenten is het voornaam dat de provincie snel betrokken is. Was bij Noorder IJplas helaas niet het geval. Nu is de provincie aangehaakt als onafhankelijk voorzitter. Ze zijn ook bevoegd gezag. Goed dat de provincie haar rol pakt. • Warmteregisseur. Vraagbaak die alles weet. Echt wel iemand die proactief projecten opzet. Die stakeholders verbindt en binnen gemeenten inventariseert of het mogelijk is. Die voor meerdere gemeenten tegelijk werkt. Regio Alkmaar: daar is een warmteregisseur. Dat is ook hier nodig om dat echt te versnellen.

6.5 Interview 5

Algemeen	• Communicatie RES als prettig ervaren
Bekendheid en vindbaarheid	• Geen duidelijk overzicht
Waardering	• Het past niet altijd • Servicepunt duurzame energie: weinig concreet hebben we niet zoveel aan; • De toegevoegde waarde inhoudelijk is laat, valt tegen , we lopen onze eigen weg; • Niet effectief • Regelingen: energiebesparingsakkoord; krijgen een bups geld en vervolgens gaan we onze eigen weg, geen echte samenwerking komt niet van de grond, niet naar bestuurlijke planningen gekeken, rond verkiezingen gaan gemeenten niet echt commitment aan; • PNH kan veel effectiever zijn • Zitten soms te veel op details – warmte? • Regie ontbreekt • Zie Gelderland, ga gesprek aan over investeringsvehicel publiek eigenaarschap warmtenetten • Zon-op-dak is ook ingewikkeld – hulp nodig
Concrete suggesties voor verbetering	• Servicepunt – specifieke expertise/ juridische vragen – centraal organiseren (zit alleen niet bij het servicepunt Duurzame Energie • Zou moeten gaan over kennisdelen, veel potentie; • Meer een makelaarsrol; • Black-box wie de aanspreekpunten zijn binnen de provincie • Invulling geven rol oliemannetje • Mailing eens in het halfjaar • Datacenter beleid • Ga meer in gesprek met gemeenten over wie-welke-rol pakt • Actief het gesprek blijven zoeken ook ambtelijk lijk hoe we gezamenlijk uiteindelijk een versnelling gaan maken; • Wel veel bestuurlijk / directeuren waarvan de governance niet helder is. • Vooraf beter ambtelijk afstemming; • Ik heb geen gesprekspartner bij ET en dat vind ik niet leuk

6.6 Interview 6

Bekendheid en vindbaarheid	• O.a. een HIRB subsidie gedaan en diverse onderzoeken gedaan op subsidie van PNH door participatiecoalitie. • Provincie werkt zelf onvoldoende integraal; • Provinciale collega's zitten strak in de leer, collega's werken langs elkaar heen; • Kansen worden gemist: ◦ Minder proactief meedenken ◦ Vanuit de RES juist wel heel proactief ◦ Alleen andere sectoren niet goed aangesloten • Bij ET niet dingen roepen die in de praktijk niet kunnen
Waardering	• Best positief over de ondersteuning die de provincie biedt. • Toegankelijk
Concrete suggesties voor verbetering	• "er is behoefte aan meer sturing" • Hardere afspraken maken • Provincie dient PIPS te maken • Lokale durven ze niet door de zure appel heen te bijten • Behoeft aan meer inzet provincie op de volgende thema's: Zon-op-dak, Warmtetransitie en Ultra diepe geothermie. • Zon-op-dak: • Nieuwe regeling, meer stimuleren • Tool, parkeerplaatsen – heel blij mee • Aanpak zonwinst (heeft de prov gesubsidieerd, tevredenheid hierover) • Kost veel moeite • Urgentie wordt onvoldoende gevoeld • De wil is er nog onvoldoende • Nut-en-noodzaak hoger op de agenda; • Verplichten vraagt op handhaven • Wat is efficiënt? Er is een werkgroep RES. Met de RES-regio werkt het goed. Op andere inhoudelijke facetten geen overleg, Wel wat kennissessies • Gemiste kansen bijv. Blijft mensenwerk. Minder klantgericht. Minder meedenken. Beoordelaars subsidies lijken heel regide • Behoeft aan 4x per jaar overleg anders dan de RES • Koppelkans landbouwtransitie en ET

6.7 Interview 7

Algemeen	RES is een fijn rijdende trein. Netcongestie is eronder gehangen. Kijken of dat ook goed gaat.
Bekendheid en vindbaarheid	De provincie doet echt heel veel. Webinars over allerlei onderwerpen in de ET. Ondersteuning. Ook taskforce energieinfra. Aanpak netcongestie. Verschillende tools: zonnedakje, park the sun. Gemeenten in kaart te brengen zon op dak en zon op parkeerplaatsen. Ze hebben subsidies en programmer's. Het liefst wil ik nog meer. Bij het initiatief: zon boven parkeren in 2021 was de pot al heel snel leeg
Waardering	- Algemeen beeld: ondersteuning ervaar ik als positief. - De provincie ondersteunt gemeenten bij realiseren van grootschalige opwek van energie. Er zijn wel een aantal processen die beter kunnen. We werken aan een opgave die betrekkelijk nieuw is. Zeker de vorm waarin partijen samenwerken. Beetje onwennig. Niet eerder zo gegaan. Hoewel ondersteuning beschikbaar is. Is soms de rolverdeling tussen gemeente en PNH onduidelijk en niet voldoende helder.
Concrete suggesties voor verbetering	- Creëer helderheid over rolverdeling provincie en gemeenten op diverse ET thema's - Geef duidelijke kaders mee voor wat wel en wat niet mogelijk is. Bijv. Als ik het dan heb over het realiseren van een zonneweide of windmolen. dan heb ik het liefst een lijstje van de PNH: in dit gebied deze voorwaarde en in dit gebied deze voorwaarde. vaak hoor je: gemeenten moeten weten hoe beschermingsregimes van de provincie werken. Dat is een onrealistische verwachting van de provincie. Gemeenten weten dat niet. Wees bewust van verschil in kennisniveau tussen gemeenten en provincie. Waar nu bij mij verwarring over is. Waarom een zonneweide wel of niet mag in een bepaald soort landschap? (NNN en bijzonder provinciaal landschap). Wat ik vaak hoor is dat verondersteld wordt door het departement (dames en heren van landschap). Beoordeling van type landschappen moet bekend zijn bij gemeenten. Hoe dan? hoe moeten wij weten hoe dit past. Ons eigen beleidskader is vaak wat ouder dan beschermingsregimes van provincie. - Gebieden die geen RES zoekgebied zijn zullen wel in aanmerking komen voor zon. Een groot gedeelte van initiatieven zal hier wel plaatsvinden buiten de RES zoekgebieden. Het is een lastig spel. Provincie wil niet te rigide zijn. Ook niet handig als initiatiefnemers niet weten waar informatie te vinden is. Meer kaders zou wenselijk zijn. Dit absoluut niet. Volgens mij zijn er gebieden waar het echt niet kan. Geef dat mee. Maak het helder! Dan maken we de trechter steeds kleiner en komen we als gemeente in een comfortabelere positie. Investeer (nog) meer in kennisoverdracht aan gemeenten. Samenwerking, ook op projectniveau is voldoende tot goed te noemen. Ook omdat de materie vrij nieuw is loopt het ook wat vertraging op. Wat zou ik adviseren? Iets meer kennisoverdracht aan gemeenten. Hoe ze gebieden moeten beoordelen (vergunningverleners) zou ten goede komen om initiatieven te versnellen. - Aan de subsidiekant: het geld beschikbaar voor ondersteuningsmaatregelen. Blijf daar vooral mee doorgaan. Zorg dat subsidies voorbij 2025 blijft lopen. Voor zon is alles relatief makkelijk te realiseren. Wind. Dat is echt andere koek. Dat is voor heel veel gemeenten een doolhof. Fijn als de provincie sterkhouders wordt op dat onderwerp. Rol provincie rond wind? Ik ben het niet eens dat de provincie meer regie moet pakken op wind. Ik denk wel dat ze een verbindende factor kan zijn. De provincie als begeleider van het gesprek. Als belanghebbende partij die verbind. Wat wel handig is, is dat het duidelijk is wat de rol is van de gemeente. Dan is het heel fijn dat wij weten wat de rol van de gemeente en van de provincie is. Waar kunnen die naast elkaar bestaan en welke rol pakken beide? Als de PNH bevoegd gezag is mbt een ontwikkeling. Wat is de rol van de gemeente?

6.8 Interview 8

Algemeen	• Er zijn veel nieuwe ontwikkelingen: energie infra, RES. Ik word gezogen in een vakgebied dat niet mijn vakgebied is. Iedereen moet zich een nieuw vakgebied (ET) eigen maken • Veel gemeentes waarmee ik mee werk zijn kleiner dan 60.000 inwoners. Grootste hiccup bij gemeenten (in de Noordkop) is capaciteitstekort. • Ik hoorde twee jaar terug met de RES om mij heen in gemeenteland: wij regelen het zelf wel (als gemeente). Nu maken wij als gemeente meer gebruik van de ondersteuning van provincie. De vraag aan de provincie vanuit gemeenten wordt ook alleen maar groter. • Bij de RES hebben we geconstateerd dat we met het huidige tempo de doelen niet gaan halen. Daarbij komt dat decentralisatie zorgt voor extra taken voor gemeenten rond ET. Met de oorlog in Oekraïne en de beoogde versnelling van verduurzaming: dat kunnen gemeenten simpelweg niet bijbenen.
Bekendheid en vindbaarheid	• Ik gebruik mijn persoonlijk netwerk om achter de vormen van ondersteuning te komen. De website gebruik ik niet. Servicepunt duurzame energie. Daar krijg ik veel info.
Waardering	• Ik had niet zo'n hoge pet op van de provincie, maar dat is omgeslagen. Ik kan nu altijd bij de provincie terecht met vragen. Dat is weleens anders geweest. Provincie wordt als benaderbaar ervaren. Dit is de laatste 2 jaar veel beter geworden. • In het algemeen positief. De provincie doet al heel veel, vooral mee doorgaan. • Inhuren van externe capaciteit via provincie wordt erg gewaardeerd (bijv. inzet RHDHV) • De provincie staat veel meer open voor problematiek bij kleinere gemeenten. Bijv. de opgave : van het gas af. • Er komt zoveel vanuit de provincie naar ons door. Vanuit de RES, energieinfra, warmte, verkenning aanlanding wind op zee. Mijn mailbox stroomt de hele dag vol met mailtjes en verzoeken. Ik ben op zoek naar structuur. Nu: bestuurlijke koppeling RES warmte en energieinfra gemaakt. Goed dat het samenkomt. Dan is de samenhang bewaakt. Keerzijde: veel mensen aan tafel. • De provincie staat open om mensen vanuit gemeentelijke organisaties in de provincie op te nemen. Kennis overdracht. Gebeurt nu. Goed!
Concrete suggesties voor verbetering	• Kennisachterstand en capaciteitstekort bij gemeentes opvangen • Verduidelijken van de rol van de provincie in de ET voor diverse thema's en wat zij van de gemeenten verwacht (vooral met oog op bevoegd gezag). • Als we niet oppassen met de huidige krapte op de arbeidsmarkt gaan gemeenten concurreren voor ET talent. Door samen te werken kunnen we iemand recruten voor 0.8/1FTE i.p.v. 0.2 FTE bij diverse gemeentes. De provincie kan helpen met de opwaardering van vaardigheden en kennis. • Als ik de provincie één advies mocht geven dat zou dat zijn dat de provincie meer aandacht moet besteden aan participatie met gemeenten. Bijv. Participatie met bewoners is de rol van de gemeente. De provincie moet gemeenten meer meenemen. Als je praat over leidingen tracé van Tenet of aanlanding wind, dat gaat niet over 1 gemeente, maar meerdere gemeentes. Participatie is cruciaal. Hier is niet voldoende aandacht voor, terwijl wij als gemeente verzoeken krijgen vanuit de provincie om versneld vergunningen te verlenen etc. Er zit een spanningsveld. • Provincie is ook afhankelijk van grote bureaus voor inhoudelijke ondersteuning. Bijv. RHDHV of Berenschot. De provincie moet waken om zelf ook kennis in huis te hebben. Soortgelijke issue als bij gemeenten: Je bent niet altijd in staat om menskracht in huis te hebben. Heel duur en kwetsbaar. • Ik zie graag dat SPDE gecontinueerd gaat worden. Leveren veel Webinars. Ook moet de provincie doorgaan met Regionale energiebesparingsprogramma's. De diverse subsidiestromen worden gewaardeerd. Subsidieaanvraag kost wel heel veel tijd. Kan het wat makkelijker en minder tijdrovend? Ik begrijp dat je het wel zorgvuldig moet doen. • Ze zijn benaderbaar. Moeten ze mee door blijven gaan!

6.9 Interview 9

Algemeen	• De ondersteuning van de provincie Noord-Holland wordt als zeer waardevol ervaren; • Financiële ondersteuning wordt als laagdrempelig ervaren; • Het zijn prettige personen waar we mee te maken hebben; • Veel is niet altijd beter, less is more.
Bekendheid en vindbaarheid	• Er is veel, heel veel, alleen al provinciaal; • En het Rijk heeft ook nog behoorlijk wat regelingen; • Er zijn verbeteringen mogelijk.
Waardering	• Goed tot zeer goed; • Behoeft aan meer samenwerken; • Rolinvulling kan soms meer concreet, daadkrachtiger;
Concrete suggesties voor verbetering	• Meer aandacht voor opgave-gericht werken; • Meer integraliteit bij de belangafweging, ook intern provincie; • De ruimtelijke puzzel meer samen leggen, sommige afwegingen zijn moeilijk afweegbaar per gemeenten; • Soms is het ruimtelijk schaalniveau van de provincie beter voor NIMBY-achtige trajecten en afwegingen, zowel ambtelijk als bestuurlijk; • Richt een helderder aanspreekpunt in voor ET zaken, wie gaat waar over? • Uitwerking maken van concept Energy-Hubs; • Noodzaak voor bestuurlijke laag bij bijvoorbeeld energie-armoede; • Er dient een verdieping te komen op de samenwerking om zo het samenspel ook écht vorm te gaan geven.

6.10 Interview 10

Algemeen	• We ervaren het als een hele goede ondersteuning op een prettige manier; • Bijvoorbeeld het servicepunt duurzame energie werkt goed; • De RES is een goed geleid proces; • Het wel veel om allemaal te behappen in de tijd, gevoeld dat er veel over ons wordt heen gestort.
Bekendheid en vindbaarheid	• Best goed, oogt soms wat fragmentarisch gestuurde informatie; • Als je een goede lijn hebt met de provincie is dat jouw loketje en weet je via die weg ook andere specialisten te vinden; • Het mag wel wat meer gericht worden op de doelgroep gemeenten; We moeten ons redden met beperkte hoeveelheid FTE op dit onderwerp;
Waardering	• Ruim voldoende tot goed; • De provincie heeft de middelen en de toegang tot kennis en expertise, we willen graag meer écht samenwerken.
Concrete suggesties voor verbetering	• Stel soms minder randvoorwaarden bij ondersteuning en subsidies, durf los te laten dat het lokaal een goede invulling krijgt of werk hierin direct samen; • Als gemeente zijn we niet in staat op elk inhoudelijk onderwerp ons te verdiepen, laat staan het ook echt op te pakken, ik heb behoeften op sommige onderdelen intensiever samen te werken; • Maak regelingen minder administratief.

6.11 Interview 11

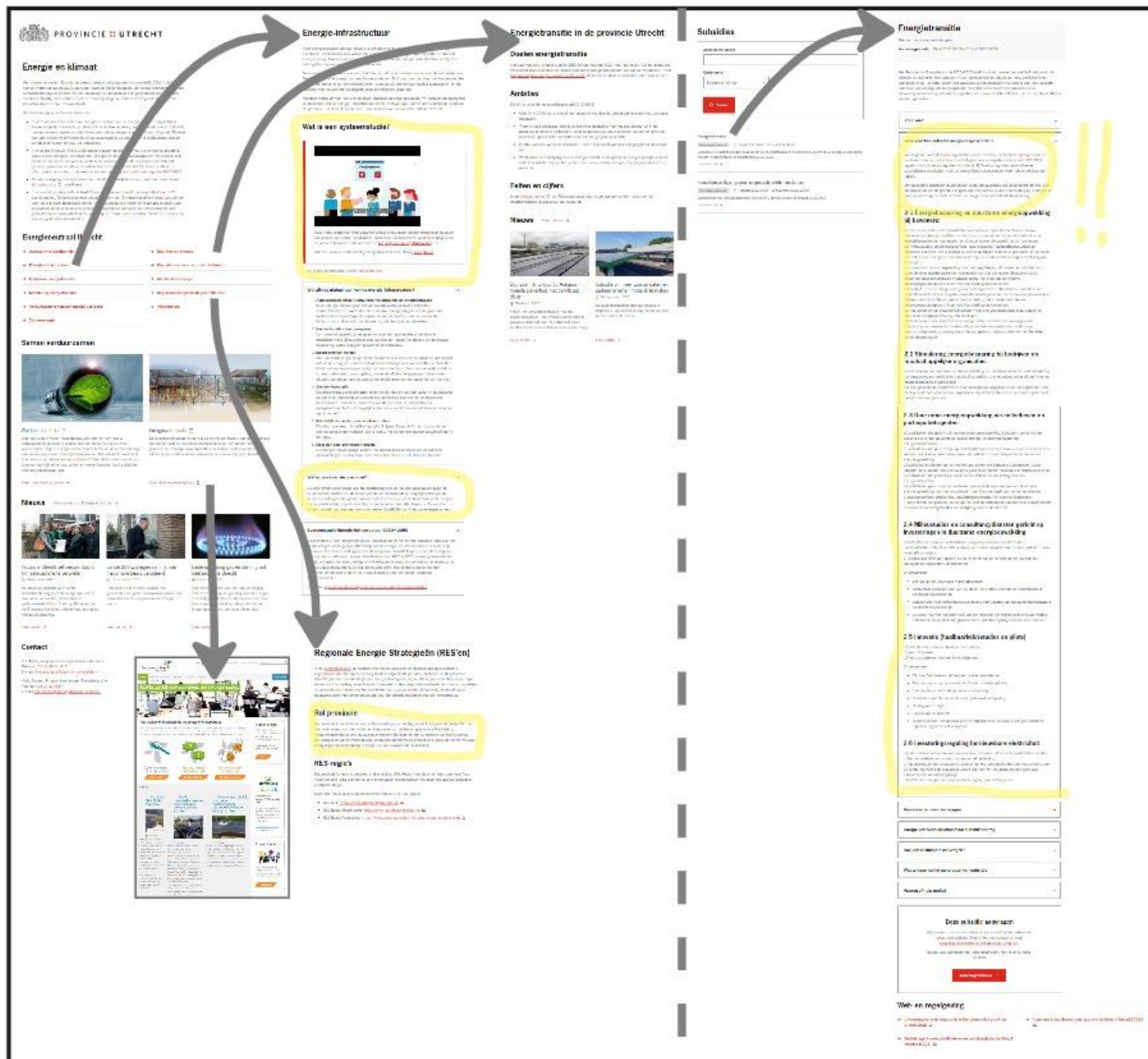
Algemeen	• Prettig hoe de provincie naast bevoegd gezag, meer en meer partner wordt; • De ondersteuning is relevant en maakt verschil; • Het blijft soms wat te veel hangen in praten en processen; • Bij de energietransitie moeten ook de mouwen omhoog, dat doen we graag samen mét elkaar.
Bekendheid en vindbaarheid	• Onze lijnen met Noord-Holland zijn heel kort, we weten elkaar goed te vinden, als ik het niet weet, weet een provinciale bekende mij zo door te verwijzen; • Zelf heb ik niet direct wat te melden over de vindbaarheid, mijn collegae weten tot nu toe goed de weg; • Misschien een halfjaarlijkse update van nieuwe ontwikkelingen op het ondersteuning vlak van provincie en provinciaal kanaal van Rijksregelingen?
Waardering	• Erg blij met de inzet van de provincie Noord-Holland, een dikke voldoende; • Er leeft bij ons de overtuiging dat het schaalniveau van de provincie erg geschikt is voor de energietransitie; genoeg op afstand om de benodigde moeilijke keuzes te moeten maken;
Concrete suggesties voor verbetering	• Ga aan de slag met opgave-gericht werken en dan ook echt, de muurtjes binnen het huis van de provincie kunnen wel wat lager; • Ga na wat ervoor nodig om resultaten te boeken en stuur erop. Zowel op inhoud als op proces; • Het speelveld is complex, de sleutel ligt bij goed stakeholderparticipatie en omgevingsmanagement, hierbij kan de provincie het verschil maken; • De provincie heeft voor wind de touwtjes in handen, zowel qua proces coördinatie als bevoegd gezag, zet daar het stuur op en maakt mogelijk wat er nodig is, durf soms naar voren te stappen in goede afstemming en overleg met andere overheden en ontwikkelpartners. • Een andere aanvliegroute kan zijn, geef ons de benodigde middelen, wees een goede opdrachtgever, en wij pakken graag de handschoen op.

7 Resultaten Benchmark

[illegible]

[illegible]

Colofon

Opdrachtgever	Provincie Noord-Holland Houtplein 33 2021 DE Haarlem
Opdrachtgever	Paul Lensink
Opdrachtnemer	VINU Herengracht 20 2312 LD Leiden www.vinu.nl
Adviesteam	Jessica van Grootveld Alexandra Lamp Thijs Stam
Status document	Definitief
Datum	31 januari 2023